

Al bijna twintig jaar 'buzzt' het door de infrawereld: afkoppelen. Ons verstenende landje wordt minder en minder een kikkerlandje, doordat we regenwater linea recta afvoeren naar het riool en oppervlaktewater. Daarmee gaat het regenwater verloren voor onze belangrijke grondwatervoorraad. Het direct infiltreren van het water dat op daken en straten valt, moet daar een belangrijke oplossing voor bieden. Het afkoppelen is een proces dat misschien al twintig jaar bezig is. Opmerkelijk is dat er nooit veel aandacht is geweest voor de gevolgen van afkoppelen voor bestaande bomen. Boombeheerder Ronald Jacobs van de Gemeente Ede nam daarmee geen genoegen en haalde boomadviseur Michel van Ingen erbij voor een 'diepgravend' onderzoek.

Auteur: Hein van Iersel

Afkoppelen en groen, wat moet je doen?

Afkoppelen is mooi, maar denk om de gevolgen voor je bomen

Ronald Jacobs

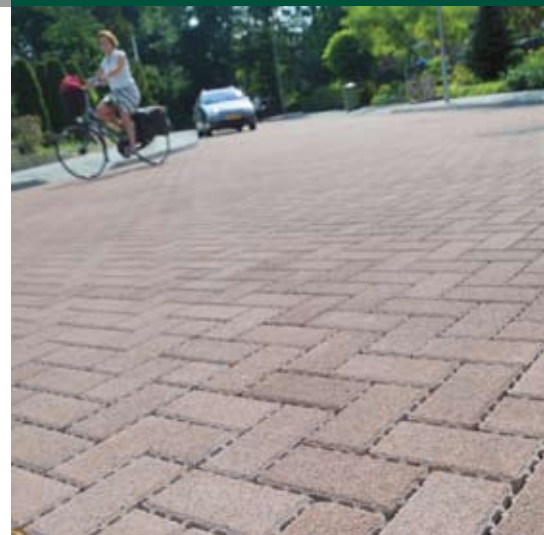

Michel van Ingen

De relatie tussen afkoppelen en groen is in het verleden zelden een issue geweest, omdat afkoppelprojecten zich voornamelijk richtten op groot-schalige nieuwbouwprojecten. In nieuwbouwwijken kun je tegen een relatief geringe meerprijs de infrastructuur zo inrichten dat water infiltreert en zo het riool minimaal belast. Groen en bomen plant je daar tussenin. Bij bestaande wijken is afkoppelen veel complexer. Het straatprofiel is vaak smal en je moet tussen de bestaande bomen de infrastructuur voor het infiltreren van regenwater zien te 'stoppen'.

Gemeente Ede

Wim Versloot, beleidsmedewerker Gemeente Ede, legt uit: "De bewuste wijk ligt op de helling van een stuwwal met een hoogteverschil van

Waterdoorlatende bestrating
Foto met dank aan Betonindustrie 'De Hamer'

Quercus robur 'Koster'

Verificatiesleuf

circa 30 meter. De wijk ligt bovenop de stuwwal en belast daardoor met afstromend regenwater het lager gelegen gebied. In de wijk zelf bevinden zich daarnaast nog een aantal ingesloten laagtes. Regelmatig was er sprake van wateroverlast voor de bewoners. Met het intensiever worden van regenbuien zal dat in de toekomst alleen maar erger worden. De gemeente Ede streeft daarnaast naar een duurzaam en klimaatbestendig rioolstelsel. Het is onwenselijk om regenwater via een gemengd rioolstelsels af te voeren. De rioolwaterzuiveringsinstallatie moet zoveel mogelijk alleen écht rioolwater behandelen. Schoon water kun je beter ter plekke infiltreren.

Ronald Jacobs: "De politiek heeft besloten dat deze wijk afgekoppeld moet worden en in bepaalde gedeeltes van de wijk zijn we daar ook al mee gestart. We hebben daar de bestaande bestrating vervangen door waterpasserende bestrating met daaronder een forse infiltratie-

laag, die snel veel water op kan nemen en het gedoseerd weer afgeeft aan de onderlaag. De gemeente Ede is uitgegaan van een capaciteit van 40 millimeter water in één keer. Voor extreme regenbuien met meer neerslag is een aantal afvoerkolken gepland.

De wijken die we nu hebben afgekoppeld zijn de straten waar relatief weinig bomen staan of alleen bomen in de particuliere tuinen. Boomtechnisch gezien waren er daarom geen problemen.

Onderzoek

Voor wat betreft boombeheerders beginnen de problemen pas in de tweede fase van het ontkoppelen van de wijk. Nu is het de beurt aan een aantal straten met een vaak smal profiel en volwassen bomen. Ronald Jacobs is met name trots op een straat met beuken van minimaal een halve eeuw oud en een tweede straat met imposante zuileiken (*Quercus robur 'Koster'*). In deze

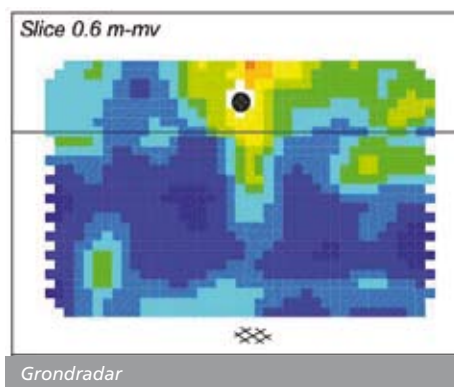

Een van de paradepaardjes van boombeheerder Jacobs: een beukenlaan.

Afst.: 41,98 m; Pos.: 4 Klok (332°); Gez.hoek: 18°; Z: 90°; R: 0°

Een mogelijk probleemgeval: wortels groeien in het riool.

Grondradar

smalle straten moet een nieuw riool ingebracht worden, nieuwe bestrating met een minimaal 50 centimeterdikke infiltratielaag en wordt een herprofilering uitgevoerd.

Jacobs: "Alle respect voor aannemers, maar als zij hier mee aan de slag gaan, komt er geen een boom ongeschonden uit de strijd. Daarom willen wij precies de ondergrondse groeisituatie in kaart brengen van de bomen en evalueren of het wel mogelijk is in een dergelijke smalle straat te herprofilen met behoud van gezonde bomen. Hiervoor hebben wij Michel van Ingen van Cobra gevraagd. Hij moet met onder meer grondradar, een aantal proefsleuven en verder onderzoek voor ons inzichtelijk maken hoe de bomen hier wortelen."

Van Ingens onderzoeksvragen beslaan onderzoek naar de gezondheid van de bomen, inventarisatie van de ondergrondse groeiplaatsen en het doen van boom- en inrichtingstechnische adviezen

om het werk straks uit te besteden en uit te voeren. Jacobs: "Een aanvullende vraag is verder nog 'Wat gaan mijn bomen straks doen met die overvloed aan water?' Ik kan me overigens niet voorstellen dat dit een probleem wordt, omdat er geen gevaar is dat de bomen verzuipen met een grondwaterdiepte van minimaal 15 meter."

De wijk ligt bovenop de stuwwal en belast daardoor met afstromend regenwater het lager gelegen gebied

Koffers

In de wijk 'Op den Berg' komen twee inrichtingsvarianten. De eerste variant is zoals gezegd waterpasserende bestrating met een infiltratielaag. De tweede infiltratielaag vindt toepassing op de asfaltwegen in de wijk. Hier wordt een deel van het asfalt weggefreed en worden infiltratiekoffers aangebracht. Ook hier moet Van Ingen uitsluitsel geven over de haalbaarheid.

Bron: 'Strategie', december 2008

Samenvatting

Gemeente Ede heeft Cobra Boomadviseurs gevraagd onderzoek te doen naar de haalbaarheid van een afkoppelingsproject voor de wijk 'Op den Berg'. Het project moet inzicht geven in de haalbaarheid van afkoppelen en een aantal aanbevelingen doen voor uitvoering. Voor het onderzoek wordt gebruik gemaakt van grondradar en een aantal proefsleuven om ondergrondse groeiomstandigheden te onderzoeken.